

УДК 739(=1.23)(477.85/.87):94:008(477)
DOI <https://doi.org/10.15407/nz2025.05.1242>

МАЙСТЕРКЛАС З ГУЦУЛЬСЬКОГО МОСЯЖНИЦТВА ЯК ФОРМА ЗБЕРЕЖЕННЯ І РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬОЇ ТРАДИЦІЇ

Віталій ГОРОДЕЦЬКИЙ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3283-3966>

аспірант, Карпатський національний університет
імені Василя Стефаника, кафедра дизайну і теорії мистецтва,
вул. Шевченка, 57, 76000, м. Івано-Франківськ, Україна,
e-mail: vitaliy.gorodetskiy@pnu.edu.ua

Vitalii HORODETSKYI

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3283-3966>

Postgraduate Student, Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University, Department of Design and Art Theory,
57, Shevchenko Str., 76000, Ivano-Frankivsk, Ukraine,
e-mail: vitaliy.gorodetskiy@pnu.edu.ua

MASTERCLASS IN HUTSUL BRASS-WORKING AS A FORM OF PRESERVATION AND DEVELOPMENT OF ARTISTIC TRADITION

Досліджуються мистецтвознавчі підходи до збереження та розвитку традицій гуцульського мосяжництва через проведення майстеркласів. Основну увагу приділено художній трансформації архаїчних форм і орнаментів у творах металу початку ХХІ століття. Розглядається роль майстеркласів як ефективної форми передачі ремісничих і творчих знань, відновлення давніх технік та формування в учасників художнього сприйняття і культурної ідентичності.

Метою дослідження є мистецтвознавче обґрунтування та вивчення особливостей організації, методики проведення та впливу майстеркласів з мосяжництва на розвиток творчих навичок учасників.

Об'єктом дослідження є творчість народних майстрів та художників з металу в рамках майстеркласів на Гуцульщині, проведених у 2024—2025 рр., а предметом дослідження є авторські методики проведення, творчі техніки і освітня ефективність майстеркласів.

Методологічною основою дослідження є міждисциплінарний підхід, що інтегрує мистецтвознавчий аналіз форм і орнаментів гуцульського мосяжництва, культурологічне осмислення нематеріальної спадщини України, а також емпіричні методи — зокрема спостереження, порівняльний аналіз та анкетування учасників майстеркласів.

Ключові слова: мосяжництво, художній метал, культурна спадщина, гуцульське металірство, майстерклас, орнамент, металопластика, традиція, мистецька трансформація, ідентичність, ремісничка культура, культурна тягість, мистецька освіта, інновації.

Art-historical approaches to the preservation and development of the traditions of Hutsul metalwork through the conduct of master classes are investigated. The main attention is paid to the artistic transformation of archaic forms and ornaments in metal works of the early 21st century. The role of master classes as an effective form of transferring craft and creative knowledge, restoring ancient techniques, and forming artistic perception and cultural identity in participants is considered.

The purpose of the study is to provide an art-historical justification and study of the features, methods of conducting and the influence of master classes in metalwork on the development of the creative skills of the participants. The object of the study is the work of folk craftsmen and metal artists within the framework of master classes in the Hutsul region, held in 2024—2025, and the subject of the study is the author's methods of conducting, creative techniques and educational effectiveness of the master classes.

The methodological basis of the study is an interdisciplinary approach that integrates art historical analysis of forms and ornaments of Hutsul metalwork, culturological understanding of the intangible heritage of Ukraine, as well as empirical methods — in particular, observation, comparative analysis and questionnaires of participants in master classes.

Keywords: brass-working, artistic metal, cultural heritage, Hutsul metalwork, masterclass, ornament, metal plastic arts, tradition, artistic transformation, identity, craft culture, cultural continuity, art education, innovations.

Вступ. Упродовж останніх десятиліть у науковому дискурсі зростає увага до вивчення, збереження та актуалізації нематеріальної культурної спадщини України як одного з ключових чинників формування національної ідентичності. Статус нематеріальної спадщини [1] означає, що цінність тут не в самих фізичних об'єктах (виготовлених вручну виробів), а в знаннях, уміннях, способах та культурних традиціях, які передаються у спільноті від покоління до покоління і постійно відтворюються та оновлюються. Це дослідження охоплює не тільки самі вироби з металу, а й мистецтво мосяжництва як живу культурну практику. Одним із унікальних явищ української традиційної культури є гуцульське мосяжництво — складова локальної художньої металопластики, що охоплює широкий спектр декоративно-ужиткових виробів зі складною орнаментикою, розвиненою технікою, стилістичними особливостями та символічною насиченістю.

Сучасні процеси урбанізації, глобалізації та поступового витіснення ручних ремесел цифровими технологіями зумовлюють необхідність переосмислення підходів до збереження та розвитку гуцульського мосяжництва. Зменшення кількості носіїв ремісничих знань і віддалення молодого покоління від автентичного середовища актуалізує роль майстеркласів як ефективного засобу передачі живої мистецької спадщини через безпосередню дію, дотик і творчий досвід. У цьому контексті майстерклас із мосяжництва розглядається не лише як форма навчання, а й як інструмент художнього оновлення і творчої інтерпретації традицій у сучасному мистецькому просторі.

Об'єктом дослідження є творчість народних майстрів та художників з металу в рамках майстеркласів на Гуцульщині, проведених у 2024—2025 роках. Предметом дослідження є авторські методики проведення, творчі техніки і освітня ефективність майстеркласів. Метою дослідження є мистецтвознавче обґрунтування та вивчення особливостей організації, методики проведення та впливу майстеркласів з мосяжництва на розвиток творчих навичок учасників.

Методологічною основою дослідження є міждисциплінарний підхід, що інтегрує мистецтвознавчий аналіз форм і орнаментів гуцульського мосяжництва, культурологічне осмислення нематеріальної спадщини України, а також емпіричні методи — зокрема спостереження, порівняльний аналіз та анкетування учасників майстеркласів.

Основна частина. Питання збереження нематеріальної культурної спадщини України в умовах глобалізаційних викликів є одним із ключових напрямів сучасного культурознавства й мистецтвознавства. У цьому контексті **майстерклас** постає як унікальна форма передачі знань, і засобів художньої виразності — не лише в мистецько-освітньому, але й у світоглядному вимірі.

Згідно з дослідженням Г. Хміль, І. Кузнецової, М. Міщенко та інших вчених, інтерактивні мистецькі практики, зокрема майстеркласи, мають здатність сприяти культурній консолідації та формуванню міжпоколіннього діалогу [2]. Автори підкреслюють, що майстерклас є простором культурної комунікації, де традиція актуалізується через дію, слух і зоровий контакт.

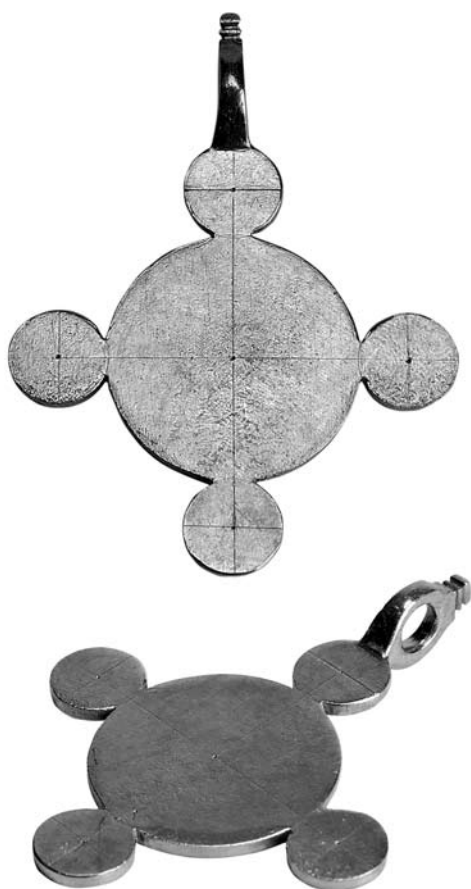
Кандидатка історичних наук Г. Мельничук, аналізуючи досвід Косівського музею, вважає, що виставкова робота, обмінна та комунікаційна діяльність є засобом популяризації традицій [3].

Значимість мистецької освіти для формування культурної ідентичності та соціальної інтеграції їх особистостей висвітлена у статті науковців В. Григор'євої, А. Зякун та І. Гуцула [4]. Практичне залучення молоді до процесу творення в рамках майстеркласів сприяє не лише засвоєнню технології і творчих навичок, а й осмисленню філософії й символіки, художнього бачення.

Важливим підґрунтям для нашого дослідження стала стаття художника та викладача кафедри металу Львівської національної академії мистецтв (далі ЛНАМ), який аналізує символіку мосяжних виробів та її художню інтерпретацію в мистецтві початку ХХІ ст. [5].

Важливу теоретичну основу для розуміння гуцульського художнього металу як цілісного культурного та мистецького феномена закладено у дослідженні мистецтвознавиці С. Боньковської [6]. Авторка простежує безперервність металообробної традиції від доби заліза до ХХ століття, аналізує типологію форм, технік і орнаментів, вказує на сакрально-оберегову функцію предметів та роль гуцульського металіства у формуванні локальної ідентичності.

Через майстеркласи це ремесло стає доступним для широкої аудиторії, що сприяє його популяризації та поширенню. Важливо, на нашу думку, проводити майстеркласи не лише як окремі заходи, але й у контексті освітніх установ та мистецьких центрів,

Іл. 1. Заготовка кулона виконана сучасною технікою литва за виплавленими моделями. Світлина В. Городецького, 2025 р.

де знання передаються системно і з урахуванням історичного та культурного контексту.

У рамках практичної реалізації авторської концепції майстеркласів з мосяжництва як ефективного засобу збереження та актуалізації цієї традиції в контексті нематеріальної культурної спадщини України ми організували серію майстеркласів. На базі навчальних майстерень Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ) було проведено майстеркласи «Сонце правди» (2024 р.) та «Візерунки Карпат» (2025 р.), в якому взяли участь учні Долинської художньої школи ГО «Студія мистецтв» і студенти спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» та спеціальності А4.12 «Середня освіта. Мистецтво. Образотворче мистецтво» кафедри методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну Карпатського національного університету імені Василя Стефаника [7].

Іл. 2. Оздоблений кулон учасниці майстеркласу К. Струтинської. Світлина В. Городецького, 2025 р.

Особливістю цих майстеркласів є те, що учасники мають можливість створити завершений мосяжний виріб. На початку кожного майстеркласу автором проведено вступну лекцію і ознайомлено про історію та технологію гуцульського мосяжництва, ознайомивши учасників із асортиментом мосяжних виробів, їх типологією, орнаментуванням та відомими майстрами. За допомогою мультимедійного проектору продемонстровані фото мосяжних робіт ХІХ ст. та вироби провідних сучасних художників-ювелірів, які, опираючись на традиційні гуцульські вироби, створюють новітні ювелірні прикраси.

Подальша частина майстеркласу включала демонстрацію техніки насікання за допомогою насікачів «писаків». На цьому етапі всі учасники спостерігали за нашими діями, при цьому активно використовувався метод дискусії, коли під час практичної частини учасники задавали питання наставнику. Для практичної роботи були підготовлені заготовки ку-

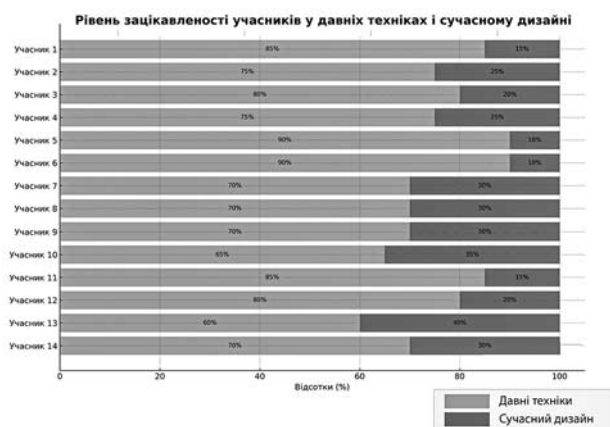
лонів, на яких учасники повинні були наносити орнаментальні мотиви.

Однією з ключових особливостей організації майстеркласів є наша авторська методика, що передбачає активну участь учасників у створенні мосяжного виробу. Кожен отримує окрему заготовку (іл. 1), яку самостійно декорує та завершує опоряджувальні роботи, отримуючи готовий витвір (іл. 2). Заготовки кулонів були виготовлені методом лиття за виплавленими моделями. Автор під час майстеркласу продемонстрував цей процес, додавши окрему частину заходу поясненню специфіки створення ювелірних виробів за цією технологією. На прикладі кулона показано послідовність лиття металу в опоку та подальшої обробки, що дозволило учасникам спостерігати всі етапи технологічного процесу виготовлення та краще їх засвоїти.

На майстеркласі застосовано насікачі **лінійної форми** («коротка лінія», «видовжена лінія», «риска», «хвилячка», «дужка»), круглої форми («кружечок», «крапка», «кружечок з крапкою», «напівкружечок»), **геометричних форм** («квадрат», «ромб», «трикутник») і писакі складних форм («сонечко», «крапля», «заячі вушка», «курячі лапки»). Щоб краще зрозуміти поєднання мотивів, учасники отримали композиційні схемами гуцульських орнаментів, створені на основі таблиць із альбому «Гуцульський орнамент» колишнього викладача ЛАМ, тепер ЛНАМ, художника М. Курилича [8].

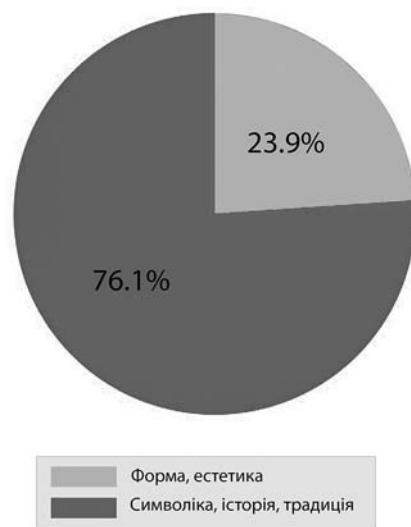
Основними завданнями цих майстеркласів були розвиток художнього мислення, формування естетичного сприйняття традиційної гуцульської орнаментики, а також рефлексія над роллю культурної спадщини у творчій діяльності молоді, учнів та студентів мистецьких навчальних закладів. Для верифікації результатів ми застосовували методи анкетування та систематичного спостереження за спрямуванням студентського зацікавлення і рівнем опанування художньо-ремісничих технік. Аналіз анкетних даних продемонстрував усвідомлення студентами значення мосяжництва як складової культурної ідентичності українців у сучасному технологічному середовищі, розуміння його ролі в контексті національної спадщини, а також інтерес до поєднання традиційних технік із цифровими технологіями (іл. 3).

Згідно з результатами нашого дослідження, 76,1% респондентів проявили особливий інтерес до символіки, історії та культурного контексту орнаментів, що

Іл. 3. Діаграма результатів анкетування на визначення рівня зацікавленості учасників майстеркласу у давніх техніках і сучасному дизайні. Діаграма В. Городецького, 2025 р.

Рівень зацікавленості у символіці, історії та стилі

Іл. 4. Діаграма на визначення рівня зацікавленості учасників майстеркласу у символіці, історії та стилі. Діаграма В. Городецького, 2025 р.

свідчить про потребу глибокого осмислення значень, закладених у візуальні форми виробів мосяжництва. Інша частина опитаних, 23,9% віддали перевагу естетичним аспектам у формі, стилістиці оздоблення та загальній композиції творів (іл. 4).

Результати анкетування підтверджують, що мосяжництво сприймається учасниками не лише як ремесло чи один із видів декоративно-прикладного мистецтва, а як носій багатовимірного культурного змісту. Водночас це підкреслює важливість комплексного підходу до навчання сучасного ювелірного мистецтва, яке поєднує семантику орнаментів, історич-

ний та культурний контекст із розвитком художнього сприйняття та естетичних компетенцій, що сприятиме формуванню глибокої художньо-культурної свідомості майбутніх митців. У праці відомого вченого М. Станкевича «Етноестетика. Філософія народного мистецтва» викладено концептуальні засади філософського осмислення народного мистецтва як складової цілісної системи суспільного естетичного бачення, що безпосередньо корелює з ідеєю збереження традиційних художніх практик як живої спадщини [9].

З метою ширшого дослідження майстеркласів з мосяжництва як однієї з форм збереження нематеріальної культурної спадщини України, ми також провели серію польових досліджень у м. Косові, сс. Річка та Брустури Косівського району Івано-Франківської області. Майстеркласи проводили відомі митці з металу, серед яких художник Олег Гаркус, народні майстри Віталій Мартищук, Іван Шкондеюк та Назарій Габорах. Спостерігаючи за учасниками цих заходів та провівши опитування, ми визначили високий рівень зацікавленості в цих заняттях з мосяжництва. Всі опитувані респонденти виявили бажання спробувати себе в ролі майстра-мосяжника, досягнути давні технології та створити оригінальний витвір, наповнений художнім змістом і орнаментальною символікою.

Перший майстерклас провів у м. Косів Олег Зіновійович Гаркус — професійний ювелір, художник і викладач Косівського державного інституту декоративного мистецтва, засновник арт-студії «Мосяжна майстерня». Майстерклас відбувся в арт-кафе «Мосяж», яке регулярно використовується для подібних заходів. Гаркус застосовує лазерне вирізування для виготовлення заготовок. Цей сучасний метод дозволяє зберегти точність та швидкість виконання криволінійних форм, які згодом орнаментуються технікою насікання. Серед форм вирізняються тотемні образи птахів, тварин, рослин та символічні знаки «коловорот», «тетраскел» тощо. Насікання здійснюють спеціальними інструментами — «писаками». Перед практичною частиною майстеркласу художник коротко інформує про історію гуцульського мосяжництва, значення орнаментальних символів і важливість збереження народних традицій через їх трансформацію в сучасних ювелірних виробках [10].

Другий майстерклас провів Віталій Васильович Мартищук у с. Річка в його приватній майстерні. Віталій Мартищук є спадкоємцем відомої династії мосяж-

ників Медвідчуків, які славилися мистецтвом литва у глиняні форми. Майстер застосовує автентичні технології виготовлення дерев'яних моделей «фірмаків» для лиття топірців та келефів, які перейняв від діда Михайла Медвідчука. На майстеркласах Віталій Васильович розповідає про особливості техніки литва, демонструючи інструменти і форми для лиття. За словами опитаних нами народних майстрів, при виготовленні мосяжних виробів за допомогою давньої техніки литва, особливо слід враховувати пластичні властивості глини та її складники. Також важливий процес висушування глиняних форм. Сушать форми для лиття в закритому від прямого сонячного проміння приміщенні при кімнатній температурі протягом 2—3 місяців.

Зі слів Віталія Мартищука: «Знання технології литва і процесу оздоблення відливок дуже впливає на саме формотворення виробу та його оздоблення. Всі ці процеси є взаємозалежними і напругу впливають один на одного. Буває й таке, коли ти видумаєш чудернацьку форму і розумієш, що тобі не вдасться її відлити за один раз, тоді роблю цей виріб із двох частин, які виливаю окремо. Таке буває рідко, але трапляється» [11]. Віталій Мартищук виконує «фірмаки» для своїх відливок методом різьблення по дереву. Іноді він співпрацює із народним майстром з с. Брустури Іваном Шкондеюком, який виконує для нього складніші форми за допомогою пластичної різьби.

Важливим аспектом цього майстеркласу є демонстрація орнаментального оздоблення виробів за допомогою «пуансонів». На Гуцульщині такий інструмент народні майстри називали «писаками». У фондах Музею етнографії та художнього промислу інституту народознавства Національної академії наук України (далі ІН НАНУ) у м. Львів, де зберігаються такі інструменти, зафіксовані назви: писачок «сіканець» [12], писачок «пацьорник» [13], писачок «на крижики» [14], писачок «листівник» [15], писачок «дужничок» [16] тощо.

Під час практичної частини майстеркласу Віталій пояснює семантику орнаментів, що дозволяє учасникам краще розуміти мистецьке значення мосяжних виробів. Важливою складовою майстеркласу є залучення учасників до процесу створення орнаментальних мотивів. Після ознайомлення з технікою насікання майстер запрошує бажаючих взяти участь у створенні виробу. Для цього він надає попередньо підготовлений шаблон, зазвичай — відлитий латун-

ний топірець, який закріплює в стулкових лещатах для зручності обробки. Учасник майстеркласу «набиває» орнаменти на виріб за допомогою «писаків». Контролюючи творчий процес, майстер підказує і допомагає учневі виконати складне декорування.

Третій майстерклас у с. Брустури провів народний майстер України Іван Петрович Шкондеюк, учень відомого мосяжника Михайла Шмадюка. Особливістю цього заходу є демонстрація авторської книги створеної з металевих латунних аркушів, на яких нанесені відбитки інструментів «писаків» із супровідними підписами. Ця металева книга майстра є унікальним наочним посібником, виконаним у металі. Перші її сторінки містять відбитки традиційних гуцульських орнаментів із їхніми питомими назвами орнаментальних елементів — «підківка», «кривулька», «гачки», «ільчате письмо», «вуставка», «шишка» та іншими (іл. 5). Назви і характер орнаментальних елементів і мотивів майстер подає, як і колись у давнину, зберігаючи їх форму та значення. У дослідженні відомої львівської вченої Л. Сухої також зафіксовані аналогічні назви мотивів, які відображають сприйняття народом явищ навколишнього світу [17, с. 79]. У наступному розділі книги-посібника представлені складніші композиційні схеми, доповнені відповідними відтисками інструментів, які надають кожному мотиву особливого, неповторного звучання. Це — розети, кола, квіткові мотиви тощо (іл. 6) [18].

Слід також відзначити чітку організацію майстеркласу. Майстер вміло розподіляв час, поєднуючи вступну лекцію (до 10 хвилин), демонстрацію авторських виробів та металевої книги (15 хвилин), серію запитань і відповідей (до 5 хвилин), а також практичну частину (до 1,5 години). Завдяки цьому весь захід був проведений у чітко визначений часовий проміжок — дві години. За цей короткий термін учасники майстеркласу мали змогу стисло ознайомитися з історією мосяжництва, його витокami, творчістю видатних гуцульських майстрів та цілих династій.

Четвертий майстерклас, який провів Назарій Васильович Габорака в с. Брустури, був присвячений техніці насікання орнаменту та інкрустації кольоровими вставками, які застосовувалися на Гуцульщині ще у XIX столітті [19].

Назарій Габорака є прямим нащадком родини Шмадюків — відомих майстрів мосяжництва на Гуцульщині. Майстер перейняв від діда Федора Шма-

Іл. 5. Сторінка авторської книги І. Шкондеюка (орнаментальні елементи). Світлина В. Городецького, 2025 р.

Іл. 6. Сторінка авторської книги І. Шкондеюка (орнаментальні мотиви). Світлина В. Городецького, 2025 р.

дюка техніки ремесла — від лиття до оздоблення. Він і досі творить з допомогою дідусевих інструментів, продовжуючи родинну традицію мосяжництва.

В орнаментуванні власних творів Назарій Васильович застосовує прості, чіткі композиційні схеми, уникаючи зайвих мотивів. Форми його виробів теж спрощені та лаконічні. Мосяжник демонструє техніку інкрустації кольоровими вкладками — художній прийом, при якому в оздобленні виробів застосовується кольоровий каучук. Народний майстер активно пропагує на заняттях цю традиційну техніку, яка на початку XXI — не надто популярна.

Під час короткотривалого майстеркласу Назарій розповів про свій рід мосяжників, свою творчу ді-

яльність та бачення перспектив цього ремесла у майбутньому. Розповідь продовжилася під час практичної частини заходу. У процесі майстеркласу майстер виконав орнаментальне оздоблення литого топірця за допомогою насікачів — «писаків» із подальшою інкрустацією. Учасники уважно спостерігали за діями майстра, не виконуючи практичних вправ. У результаті ми ознайомилися з технічною стороною давньої техніки інкрустування та переконалися у значенні таких майстеркласів, для збереження, продовження і популяризації традицій мосяжного ремесла Гуцульщини через подібні заходи.

Висновки. Майстеркласи з гуцульського мосяжництва є дієвим інструментом збереження, розвитку та популяризації унікальної художньої традиції, що становить важливу складову нематеріальної культурної спадщини України. Вони сприяють не лише передачі практичних знань і ремісничих навичок та виявленню творчих здібностей учнів, а й поглибленому усвідомленню культурної, історичної та символічної цінності гуцульських орнаментів і технік обробки металу. Таким чином, ці заходи виступають не просто як навчальні платформи, а як живі простори творення, відродження й оновлення традиції через безпосередню взаємодію між майстрами та учасниками.

Інтеграція майстеркласів у сучасний мистецько-освітній процес забезпечує зв'язок між поколіннями, дозволяючи молодим митцям і ремісникам не тільки засвоювати автентичні методики, а й творити на основі традиції, застосовуючи інноваційні технології і власне художнє бачення. Як показує досвід проведених майстеркласів, ця практика ефективно розвиває художнє мислення, формує в учасників критичне осмислення орнаментальної символіки та сприяє глибшому сприйняттю української культурної спадщини.

Особливу роль в успішному збереженні і трансформації традицій відіграє співпраця з відомими народними майстрами Гуцульщини, які передають свої ремісничі знання і художні технології, а також творчий досвід у процесі заходу. Майстеркласи, що заохочують до активної участі кожного учасника у створенні цілісного виробу, забезпечують не лише засвоєння технічних аспектів, але й емоційно-інтелектуальне занурення у культурний контекст. Відтворення автентичних орнаментів методом насікання «писаками», а також застосування інкрустації кольоровими вкладками, демонструють ціліс-

ність традиційної техніки, адаптованої до сучасної мистецької практики.

Результати опитувань і спостережень свідчать про високий рівень усвідомлення учасниками значення гуцульського мосяжництва як носія культурної ідентичності, важливості збереження нематеріальної спадщини і перспектив інтеграції цієї традиції у сучасний культурний простір. Значна увага приділяється осмисленню символіки орнаментальних мотивів, яка не тільки збагачує художній досвід учасників, а й сприяє формуванню їхнього інтелектуального і духовного світу.

Запропонований підхід до організації майстеркласів, що включає комплексну лекційно-практичну програму з демонстрацією традиційної технології виготовлення, історії ремесла, творчої інтерпретації та забутого досвіду, є перспективним напрямом у системі вдосконалення мистецької освіти. Важливо, щоб подібні заходи набули системності та широкого застосування у культурно-освітніх установах, музеях та мистецьких центрах, що забезпечить безперервність ремісничої традиції і її актуальність для нових поколінь.

1. Міністерство культури України. *Національний перелік елементів нематеріальної культурної спадщини України. Елемент: Гуцульське мосяжництво*. URL: <https://surl.li/tdlfra> (дата звернення: 18.07.2025).
2. Chmil H., Kuznietsova I., Mishchenko M., Oliynyk O. та ін. *Intangible cultural heritage as a resource for consolidating modern Ukrainian society. Linguistics and Culture Review*. 2021. № 5. С. 747—760.
3. Мельничук Г. Сучасні форми збереження та популяризації народних промислів (на прикладі Косівського музею народного мистецтва та побуту Гуцульщини). *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*. 2019. № 2. С. 64—69. URL: <https://surl.li/nogyim> (дата звернення: 20.07.2025).
4. Григор'єва В.В., Зякун А.І., Гуцул І.А. Роль мистецької освіти у формуванні культурної ідентичності та соціальної інтеграції: досвід України та світу. *Академічні візії*. Вип. 35. 2024. URL: <https://surl.li/vyrfzy> (дата звернення: 16.07.2025).
5. Франк І. Нагрудні прикраси Гуцульщини в контексті збереження та розвитку народних традицій. *Народознавчі зошити*. № 5 (137). 2017. С. 1169—1172.
6. Боньковська С. Художній метал. Етногенез та етнічна історія населення Українських Карпат: у 4 т. Голов. ред. С. Павлюк. Львів: Ін-т народознавства, 2006. Т. 2. С. 727—751.
7. Городецький В. Традиції гуцульської орнаментики у контексті експериментального навчання ювелірній справі. *Гагенмейстерські читання: 2024 рік: матеріали*

- IV Міжнар. наук.-практ. конф., 5—6 груд. 2024 р. Кам'янець-Подільський: ФОП Панькова А.С., 2025. С. 92—93.
8. Курилич М. *Гуцульський орнамент*. Київ: ЛК Мейкер; УВЦ, 2001. 129 с.
9. Станкевич М. *Етноестетика. Філософія народного мистецтва*. Львів: Спілка критиків та істориків мистецтва, 2020. 276 с.
10. Польові матеріали автора В. Городецького записані 24.10.2024 від респондента О. Гаркуса (1973 р. н).
11. Польові матеріали автора В. Городецького записані 25.06.2025 від респондента В. Мартищука (1974 р. н).
12. Без автора. Інструмент для нанесення орнаменту (писачок «сіканець»). *Музей етнографії та художнього промислу інституту народознавства Національної академії наук України (далі ІН НАНУ), м. Львів*. Інв. № ЕП18127.
13. Без автора. Інструмент для нанесення орнаменту (писачок «пацьорник»). *Музей етнографії та художнього промислу ІН НАНУ, м. Львів*. Інв. № ЕП18134.
14. Без автора. Інструмент для нанесення орнаменту (писачок «на крижики»). *Музей етнографії та художнього промислу ІН НАНУ, м. Львів*. Інв. № ЕП18135.
15. Без автора. Інструмент для нанесення орнаменту (писачок «листівник»). *Музей етнографії та художнього промислу ІН НАНУ, м. Львів*. Інв. № ЕП18140.
16. Без автора. Інструмент для нанесення орнаменту (писачок «дужничок»). *Музей етнографії та художнього промислу ІН НАНУ, м. Львів*. Інв. № ЕП18147.
17. Суха Л. Художні металеві вироби українців Східних Карпат другої половини ХІХ—ХХ ст. Київ, 1959. 140 с.
18. Польові матеріали автора В. Городецького записані 25.06.2025 від респондента І. Шкондеюка (1982 р. н).
19. Польові матеріали автора В. Городецького записані 25.06.2025 від респондента Н. Габорака (1986 р. н).
- integration: the experience of Ukraine and the world. *Academic Visions*, 35. Retrieved from: <https://surl.li/vypfzy> (Last accessed: 16.07.2025) [in Ukrainian].
- Frank, I. (2017). Hutsul neck ornaments in the context of preservation and development of folk traditions. *The Ethnology notebooks*, 5 (137), 1169—1172 [in Ukrainian].
- Bonkovska, S., & Pavliuk, S. (Ed.). (2006). Artistic metal. In: S. Pavliuk. *Ethnogenesis and ethnic history of the population of the Ukrainian Carpathians* (Vol. 2, pp. 727—751). Lviv: Institute of Ethnology [in Ukrainian].
- Horodetskyi, V. (2025). Traditions of Hutsul ornamentation in the context of experimental training in jewelry art. *Hagenmeister Readings: 2024: Proceedings of the 4th International Scientific and Practical Conference* (Pp. 92—93). Kamianets-Podilskyi: FOP Pankova A.S. [in Ukrainian].
- Kurylych, M. (2001). *Hutsul ornament*. Kyiv: LK Meiker; UVC [in Ukrainian].
- Stankevych, M. (2020). *Ethnoaesthetics. Philosophy of folk art*. Lviv: Union of Critics and Art Historians [in Ukrainian].
- Horodetskyi, V. (2024). *Field materials* recorded on 24.10.2024 from respondent O. Harkus (born 1973) [in Ukrainian].
- Horodetskyi, V. (2025). *Field materials* recorded on 25.06.2025 from respondent V. Martyschuk (born 1974) [in Ukrainian].
- Without author. *Tool for applying ornament (stylus «sikanets»)*. *Museum of Ethnography and Arts and Crafts of the Institute of Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine, Lviv*. In. № ЕП18127 [in Ukrainian].
- Without author. *Tool for applying ornament (stylus «patsiornyk»)*. *Museum of Ethnography and Arts and Crafts of the Institute of Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine, Lviv*. In. № ЕП18134 [in Ukrainian].
- Without author. *Tool for applying ornament (stylus «na kryzhyky»)*. *Museum of Ethnography and Arts and Crafts of the Institute of Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine, Lviv*. In. № ЕП18135 [in Ukrainian].
- Without author. *Tool for applying ornament (stylus «lystivnyk»)*. *Museum of Ethnography and Arts and Crafts of the Institute of Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine, Lviv*. In. № ЕП18140 [in Ukrainian].
- Without author. *Tool for applying ornament (stylus «duzhnychok»)*. *Museum of Ethnography and Arts and Crafts of the Institute of Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine, Lviv*. In. № ЕП18147 [in Ukrainian].
- Sukha, L. (1959). *Artistic metal works of Ukrainians of the Eastern Carpathians of the second half of the 19th—20th centuries*. Kyiv [in Ukrainian].
- Horodetskyi, V. (2025). *Field materials* recorded on 25.06.2025 from respondent I. Shkondeyuk (born 1982) [in Ukrainian].
- Horodetskyi, V. (2025). *Field materials* recorded on 25.06.2025 from respondent N. Haborak (born 1986) [in Ukrainian].

REFERENCES

- Ministry of Culture of Ukraine. *National list of elements of intangible cultural heritage of Ukraine. Element: Hutsul brass art*. Retrieved from: <https://surl.li/tldfra> (Last accessed: 18.07.2025) [in Ukrainian].
- Chmil, H., Kuznietsova, I., Mishchenko, M., & Oliynyk, O. (2021). Intangible cultural heritage as a resource for consolidating modern Ukrainian society. *Linguistics and Culture Review*, 5, 747—760.
- Melnychuk, H. (2019). Contemporary forms of preservation and popularization of folk crafts (on the example of the Kosiv Museum of Folk Art and Life of Hutsulshchyna). *Scientific Bulletin of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*, 2, 64—69. Retrieved from: <https://surl.li/nogyim> (Last accessed: 20.07.2025) [in Ukrainian].
- Hryhorieva, V.V., Ziakun, A.I., & Hutsul, I.A. (2024). The role of art education in shaping cultural identity and social